

Conferința internațională „Viitorul teologiei într-un context în schimbare al universităților în Europa și mai departe”, Oslo (Granavollen), Norvegia, 6-8 iunie 2012*

Consiliul Mondial al Bisericilor (CMB), prin programul lui de Educație Teologică și Ecumenică, a organizat, în colaborare cu Conferința Bisericilor Europene (CBE) prin Comisia de Dialog și Școala Norvegiană de Teologie MF, o conferință internațională în Oslo și Granavollen despre „Viitorul teologiei într-un context în schimbare al universităților în Europa și mai departe”. Au participat 45 de experți de înalt nivel în teologie, precum și reprezentanți din conducerea unor facultăți de teologie, școli de teologie și asociații ale școlilor de teologie din Europa, Africa, America Latină și Asia, reprezentând principalele tradiții creștine. Pr. Prof. Dr. Ioan Vasile Leb (Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca) și Lect. Dr. Alina Pătru (Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” Sibiu și membru al Comitetului Central al CBE) au reprezentat teologia românească în această consultație internațională. Conferința a început în clădirea principală a Școlii de Teologie MF din Oslo cu mai multe mesaje de salut prezentate de reprezentanți ai instituțiilor organizatoare, precum și ai Bisericilor norvegiene (Biserica Norvegiei; Biserica Catolică din Norvegia) și ai guvernului norvegian (Ministerul pentru Administrație guvernamentală, Reformă și Afaceri ecleziale). Parte a ceremoniei de deschidere a fost și o prelegere prezentată de Rev. Dr. Olav Fykse Tveit, Secretarul General al CMB, intitulată „Teologie și unitate într-un context în schimbare al creștinismului mondial”. Secretarul General al CMB a subliniat importanța educației teologice pentru viața și activitatea Bisericilor în general, precum și pentru comunitatea și colaborarea ecumenică în special. **Educația teologică trebuie să rămână o prioritate pentru întreg creștinismul mondial, spre a asigura o dezvoltare potrivită și sănătoasă în toate dimensiunile vieții lui spre binele întregii lumi.** El a subliniat, de asemenea, rolul dialogului interreligios care a devenit un „imperativ” pentru educația teologică într-o lume globalizată în care trăim astăzi.

După ceremonia de deschidere, delegații au fost transportați la Granavollen, un faimos centru norvegian de pelerinaj, unde a avut loc restul conferinței. Au fost

* Această prezentare se bazează pe raportul final al conferinței, precum și pe propria percepere a autorului care a participat la aceasta.

prezentate în jur de 40 de prelegeri și studii de caz mai scurte despre situația teologiei, educația teologică și studiile religioase cu privire la întreaga Europă, precum și voci selectate din aproape toate continentele, care au analizat situațiile în schimbare ale universităților, societăților, Bisericilor și organizațiilor studențești care au o relevanță pentru rolul și importanța teologiei astăzi. Situația din contextul românesc, cu specială referință la dinamicile din Universitatea „Babeș Bolyai” a fost prezentată de Prof. I.V. Leb. O specială referință cu privire la educația și formația teologică în contextul seminariilor și universităților principalelor confesiuni din România a fost oferită de Daniel Buda în cadrul unei discuții-podium.

Cele mai importante concluzii și provocări ale acestei conferințe internaționale ar putea fi relevate după cum urmează:

Consultația a oferit „un forum unic (lărgit) pentru a continua așa-numitul proces Graz al facultăților teologice din Europa Răsăriteană și apuseană care, în cadrul ultimei conferințe din Graz, 2010, a identificat în mod explicit «urgenta nevoie de a evidenția importanța teologiei în contextul universităților din Europa»”, așa cum stipulează raporturile finale. Așa-numitul „proces Bologna” a fost menționat și comentat de multe ori pe parcursul conferinței.

Prezentările au arătat cu claritate că există asemănări și diferențe între situația educației teologice din Europa și situația din alte părți ale lumii. În vreme ce în anumite țări rolul teologiei ca parte a universităților este recunoscut și afirmat, în alte țări (inclusiv în cele cu majoritate ortodoxă) faptul că teologia este parte a universității publice este o dezvoltare petrecută în secolul al XIX-lea sau un proces cu valoare reparatorie care a avut loc după căderea regimurilor comuniste. În numeroase țări africane și asiatice, teologia trebuie încă să cunoască o dezvoltare potrivită spre a atinge nivelul înalt cerut de educația universitară. Provocările continue pentru educația teologică la nivel mondial rămân, permanenta redefinire a rolului teologiei în universitatea publică; cum să îndeplinească în același timp nevoile Bisericilor pentru slujitori educați și cerințele societății? Cum să relaționeze cu conceptul de „studii religioase” („religiousstudies”)?

Chestiunea unui spațiu public pentru teologia creștină și educația și cercetarea teologică relaționată cu aceasta, precum și multe alte chestiuni cu care se confruntă instituțiile teologice europene nu sunt doar chestiuni europene, ci – în ciuda diferențelor contextuale – sunt chestiuni fundamentale majore pentru Bisericile africane, asiatice și latino-americane, precum și pentru instituțiile teologice.

Educația teologică trebuie să rămână concentrată pe dialogul și colaborarea ecumenică și să educe pe slujitorii Bisericilor potrivit valorilor ecu-

menice. Trebuie, de asemenea, să se dea atenție necesității crescânde pentru dialog inter-religios.

A fost descrisă cu claritate și criticată o certă marginalizare a teologiei și o neglijare a științelor umaniste în politicile universităților. Această tendință ar putea fi depășită doar dacă rolul teologiei este definit, prezentat și relevat în mod potrivit. Pentru a se realiza aceasta, interdisciplinaritatea devine un imperativ.

Deși au apărut îngrijorări și provocări, au fost, de asemenea, identificate semne de speranță. Teologia are mult de contribuit la viitorul sistemelor universitare. Pentru a se realiza aceasta, teologia trebuie să rămână vizibilă pe viitor în educația de nivel înalt.

Întrucât **problemele și provocările, dar și speranțele și perspectivele educației teologice**, sunt tot mai mult aceleași la nivel global, a fost relevată nevoia întăririi rolului și vizibilității teologiei și educației teologice. Acest scop poate fi realizat prin mai mult angajament și prin prezența comună a Bisericilor creștine în dezbaterile politicii europene educaționale de înalt nivel, prin mai mult dialog internațional și muncă comună despre ce anume înțelegem cu privire la calitatea educației teologice de nivel înalt, prin mai multă înțelegere și informații corecte cu privire la ce anume se petrece în cadrul procesului Bologna și în ce măsură agenda de modernizare a UE pentru universități poate întări autonomia universităților etc. S-a propus crearea unei Academii Europene pentru Teologie și Studii Religioase pentru a promova în mod sistematic interesele educației teologice mai întâi la nivel european, dar și mai departe.

Pr. Lect. Dr. Daniel Buda